

REDAKCE / 1. 10. 2016

Kniha přinese Havlovy dosud neznámé filmové scénáře a texty

Dosud nepublikované filmové a televizní scénáře, jejichž autorem je bývalý český prezident, dramatik a milovník filmu Václav Havel, přinese nová kniha. Pracuje na ní filmový historik Jan Bernard. Kniha s pracovním názvem Havel a film zahrne i Havlovy eseje a práce, s nimiž se neúspěšně a opakovaně hlásil na FAMU.

Foto: Bontonfilm

„Film ho přitahoval a vždycky ho chtěl dělat. V jednom dopise Olze dokonce napsal, že divadlo je pro něj jen ubohou náhražkou. Ale v padesátých letech zjistil, že se k filmu dostat nemůže, a rozhodl se dělat divadlo,“ upřesnil Bernard.

Knihu vydá v nejbližších měsících Knihovna Václava Havla s Národním filmovým archivem. Spolupracovala na ní editorka Anna Freimanová.

Za Havlovou láskou k filmu stál vliv jeho strýce Miloše Havla i celé prostředí Barrandova, či to, že ho jako malého občasa brali na natáčení. „Václav Havel film miloval. Ale myslím, že hlavní motivací pro film bylo, že všichni jeho kamarádi film dělali – Miloš Forman, Ivan Passer nebo později Honza Němec. Cítil se k tomu být přitahován a chtěl film dělat taky,“ řekl Bernard.

Václav Havel se přinejmenším dvakrát koncem padesátých let pokoušel dostat na FAMU. „Přijímačky udělal, ale z politických důvodů nebyl přijat. Po vojně se pokoušel dostat ještě na DAMU, tam to dopadlo stejně,“ uvedl historik. Na divadelní fakultu se dostal až počátkem šedesátých let k dálkovému studiu dramaturgie. Pokud by byla jiná politická situace, byl by pravděpodobně filmovým režisérem.

Na FAMU se hlásil nejprve s analýzou *Shakespeare a film* a úvahou o filmech Marcela Carného, autora slavných *Dětí ráje*, podruhé s analýzou filmu *Vlčí jáma* a scénářem *Ta vojna* napsaným s Karlem Bryndou; ten bude publikován poprvé. Otištěny budou i dopisy, které Havel psal příteli Jiřímu Kuběnovi a kde zkoušky a odvolávání detailně popisuje včetně svých pocitů a toho, kdo z komise se ho zastal a kdo nikoli.

„Nepřijetí na FAMU ho frustrovalo, zejména proto, že rodiče od něj očekávali, že bude někým důležitým, a on tato jejich očekávání zklamával, byť ne svoji vinou. Nesl to opravdu velice těžce a zřejmě během vojny vybojoval sám v sobě vnitřní boj, kdy si řekl, že mu to nevadí a život si probouje po svém... což se mu nakonec podařilo,“ podotkl Bernard.

Při přípravě knihy objevil řadu zajímavostí. Patří k nim „námět filmové komedie“ *Budování zámku*, kterou psal s Milošem Formanem, a *Návštěva*, kterou psal s Milošem Macourkem, Břetislavem Pojarem a Václavem Šaškem. To bylo v roce 1964 poté, co se stal slavným po premiéře *Zahradní slavnosti*. Stejně tak vznikl scénář *Zahradní slavnosti* asi na objednávku Barrandova.

Novým objevem je podle Bernarda televizní hra *Motýl na anténě*, o níž se nově zjistilo, že je již z roku 1964, a která se natočila v sedmdesátých letech v západním Německu. „Neznámou věcí je krátký scénář, který Václav Havel napsal v létě 1988 podle části pamětí Vasila Bilaka. Je to *Osudná noc*, která se týká zasedání předsednictva ÚV KSČ v noci na 21. srpna 1968,“ popisuje další text, který kniha uveřejní poprvé.

Více než polovina scénářů byla realizována, i když většina po listopadu 1989. Společným prvkem Havlových filmových a televizních děl je protest proti establishmentu, subverze, kritika konzumní společnosti, podobně jak je tomu u jeho absurdních dramat. „Na filmu ho přitahovala právě režie, což si nakonec dopřál v případě *Odcházení*,“ shrnuje Bernard. Této Havlově hře a hlavně filmu by se měla věnovat jeho druhá kniha.

Zdroj: ČTK